

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ÎN ACEST NUMĂR:

Planul de colaborare științifică

de Acad. Șt. Milcu

(pag. 5)

A patra și a cincea stare a materiei

de Acad. E. Bădărău

(pag. 6-7)

Cresc
zidurile
caselor

de M. Mihail
(pag. 3)

Cum a fost
descoperită
„Lumea nouă”

de G. Neamu
(pag. 4)

Biblioteca
„Veac nou”
nr. 27:

...Inima
mea e=n
munți

de Iulian Semionov
(pag. 9-10)

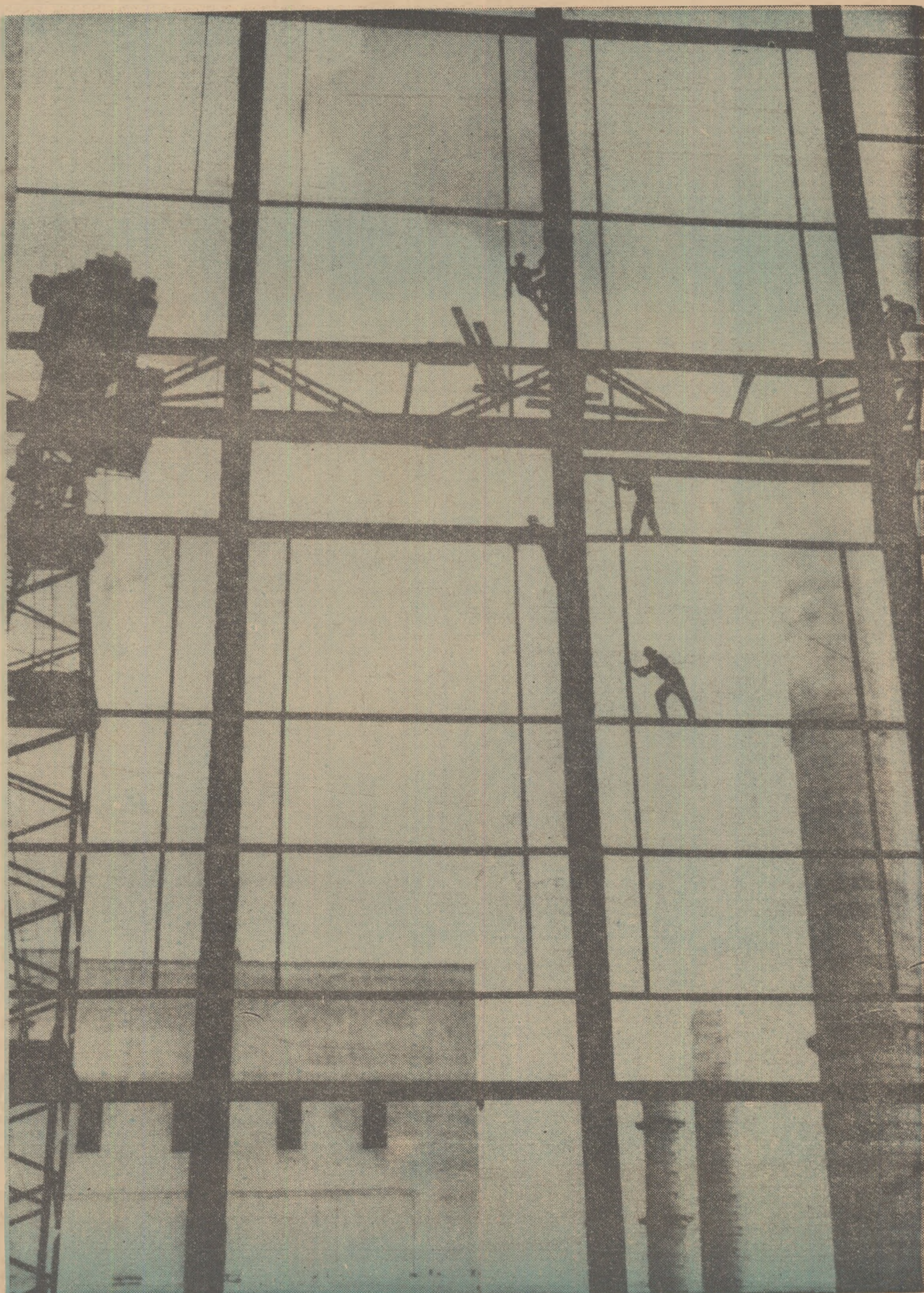
ANUL XIX

11

(939)

15 martie 1963

12 PAGINI, 1 LEU

In Siberia se ridică o nouă uzină

memento

fără pământ și fără soare

Pământul și soarele... Nu, aici nu e vorba de cele două astre, ci de cu totul altceva. Orice plantă (cu excepția celor parvezite) are nevoie de pământ — care-i oferă hrana — și de soare — care-i furnizează lumina necesară proceselor de transformare și absorbție a hranei. Cu rădăcinile cât mai adânc înfipte în sol și cu frunzele și florile cât mai expuse razelor solare — aceasta este imaginea clasică pe care o avem despre orice organism vegetal.

O avem sau, mai bine zis, o aveam. Oamenii de știință și-au luat asupra lor sarcina să demonstreze că asupra lor nu le sînt absolut necesare nici pământul, nici soarele. Mai mult decît atît, ele se pot dezvolta chiar mai bine în absența acestor surse de energie decît în prezența lor.

La Institutul de agrofizică din Lenin-grad, numeroase experiențe au arătat cît de eficace este cultivarea legumelor și florilor în condiții de laborator. Aici rădăcinile plantelor sînt ținute în soluții nutritive speciale, iar radiația solară este înlocuită cu lumina electrică.

Iată cîteva din rezultatele obținute de profesorul Boris Mencikov: roșiile au dat șase recolte pe an, cizantembele au înflorit de cîteva ori mai repede decît în condiții naturale, iar lămii rodese din primul an în care au fost sădiți butașii.

Asemenea plantații artificiale au perspective deosebite de mari în regiunile din nordul Siberiei și Orientul Îndepărtat. De aceea, la Institutul de agrofizică din Lenin-grad s-a elaborat un proiect al unei adevărate „fabrici” de plante, după principiile arătate mai sus.

e. v.

oraș dispărut... și regăsit

Poporul Abhaziei evocă în legendele lui un puternic cutremur de pământ care a distrus un oraș alforilor ridicat de oameni veniți de pe alte meleaguri. Să fie, oare, vorba numai de o legendă? S-ar părea că nu. Căci pescarii continuă și azi să găsească în golful Suhumi amfore antice datînd din epoci istorice cuprinse între secolul VI î. e. n. și secolul IV e. n. iar valurile aruncă pe țărm piese de ceramică, monezi, podobe. Vechi izvoare istorice negre și ele că pe coasta caucaziană a Mării Negre au existat importante așezări omenești, printre care Dioscuriada, unul din

Unul din monumentele de artă descoperite în apropiere de Suhumi

centrele mari ale vechii Colhide. Intemeiată acum aproximativ 2500 de ani, Dioscuriada este amintită de Pliniu cel bătrîn ca un oraș comercial prosper, care făcea comerț cu 300 de popoare și care, într-o bună zi, a fost distrus de un cutremur.

O seamă de oameni de știință cred că urmele Dioscuriadei trebuie căutate în apropierea actualului oraș Suhumi. Aici a fost descoperită, în 1953, o minunată operă de artă antică — o lespede mortuară sculptată, în greutate de 500 de kilograme. Expediția hidroarheologică ce funcționează acum în această regiune sub conducerea unor savanți din R.S.S. Gruzină a descoperit, la o depărtare de 60 de

metri de țărm, rămășițele unui turn rotund, cu un diametru de aproximativ trei metri și ale unui zid. Forma cărămizilor și modul lor de așezare sînt specifice tehnicii romane, ceea ce a întărit presupunerea oamenilor de știință că au în față vestigiile Dioscuriadei.

Monumentele descoperite au trezit interesul lumii științifice. Ele vor constitui obiectul unui studiu amănunțit, care va răspunde la încă un semn de întrebare al istoriei.

d. c.

La invitația Federației sovietice de alpinism, celebrul sherpa (ghid din Nepal) Norgem Tensing, cuceritorul Everestului, a sosit în U.R.S.S.

Au trecut zece ani de cînd, împreună cu neozelandezul Edmund Hillary, el a escaladat muntele Chomolungma (Everest), cea mai înaltă culme din lume (8882 m).

Norgem Tensing a făcut cîteva ascensiuni în Caucaz, în compania alpiștilor sovietici. El a declarat că speră că ziua sa va studia într-un institut superior din Moscova.

rembrandt la iakutsk

O colecție de tablouri semnate de cei mai buni reprezentanți ai școlilor flamandă, olandeză și italiană din secolele XVI și XVII face cinstă oricărui muzeu de artă. O asemenea colecție a fost donată, de curînd, Muzeului republican de arte plastice din capitala R.S.S.A. Iakute de către economistul bielorus prof. Mihail Fiodorovici Gabișev. Din cele 250 de pinze care alcătuiesc colecția se remarcă lucrările pictorilor italieni Luca Giordano („Heracle și mistrețul din Erymanthos”), Pietro Liberi („Diana și nimfa Calisto”), Domenichino („Sfînta Cecilia cântă și pînzele unor chinosi maeștrii flamânzi și olandezi în frunte cu Van Dyck, J. Breughel, F. Floris, F. Bol, A. Cuyt și alții.

Un sector deosebit de interesant al colecției îl constituie lucrările de grafică. Dintre acestea se cuvine să menționăm, în primul rînd, una din cele mai reușite gravuri în apă tare ale lui Rembrandt — „Învieria lui Lazăr” — și gravura lui Albrecht Dürer „Întîlnirea dintre Ioa-chim și Anna”.

Nu o simplă întîmplare a făcut ca această bogată colecție să devină un bun al poporului iakut. Într-un document în-gâlbenuit de vreme, care atestă că posesorul său a absolvit școala elementală din Olekminsk (R.S.S.A. Iakută), se spune că orfanul M. F. Gabișev a fost crescut de niște țărani iakuti, care l-au găsit lingă uirta lor.

Profesorul Gabișev n-a uitat poporul în mijlocul căruia a crescut, dăruindu-i, în semn de recunoștință, rodul muncii sale de 25 de ani.

d. a.

un erou al lui makarenko

Un nume întîlnit din întîmplare într-un ziar sovietic mi-a readus dintr-o dată în

minte întreaga lume de eroi a „Poemului pedagogic” de Makarenko. Semeon Karabanov! Vi-l mai amintiți? Uriașul acela bun și drept, Makarenko și agra la minie, despre care Makarenko scria nu fără dușie: „Respiră, parcă într-insul puterea bourului de stepă, pe care el pare s-o stăpînească”. Delicventul de odinioară s-a devenit în colonia „Gorki” un pătimaș slujitor amator al Thaliei, tremurînd de frig în hambarul care ținea loc de sală de teatru, dar ne-abandonîndu-și sarcinile actoricești. Alte pagini mi-l readuc în amintire detectînd și distrugînd cu furie cazanele de vodcă de prin sate, conducîndu-și brigada în muncă, cu avîntul unei șarje căzăcești sau filozofînd la primirea veștii că va fi trimis la facultatea muncitorească din Harkov:

„Viața este astfel făcută încît oricui ai lua-o, tot nemulțumit ești. Să pleci la facultate, e o fericire, am putea spune un vis, o pasăre măiastră, dracu'știe. Dar poate că în realitate nu-i așa! Poate că fericirea noastră se sfîrșește astăzi, uite aci, fiindcă îmi pare atît de rău de colonie că dacă nu m-ar vedea nimeni aș ridica capul și aș urla, of, aș urla... poate abia atunci mi-ar fi mai ușor...”

Și iată veștile despre Karabanov, pe adevăratul său nume Semion Afanasievici Kalabalin. Fostul membru al coloniei de delicvenți s-a consacrat și el pedagogiei, artei de a făuri suflete, după exemplul marelui său dascăl. În cei treizeci de ani, de cînd și-a încheiat cu succes studiile superioare, prin mîinile sale au trecut peste 10.000 de tineri care-i datorează fizionomia etică și cunoștințele despre viața. Semnificativă este și soarta propriilor săi copii. Elena, Galina și Anton s-au dedicat toți trei pedagogiei. Alți trei fii adoptivi, pe care i-a crescut lingă el, i-au adus părintelui nu mai puține satisfacții. Dimitri Alibekov, de naționalitate armean, a devenit inginer; Boris Taimanov, de naționalitate evreu, este activist de partid iar moldoveanul Anatoli Mircea este ofițer în fabricile Fortelor armate sovietice. Karabanov, flacăra din colonia lui Anton Semeonovici, contribuie prin exemplul personal al vieții sale la consolidarea orientării comuniste a pedagogiei, întemeiată pe neastrămata încredere în resursele înnoitoare ale omului.

t. c.

un studiu al prof. dumont

Numele profesorului René Dumont este astăzi bine cunoscut în toată lumea. Ultima lui carte: „L'Afrique noire est mal partie” („Africa neagră a pășit cu stînga”) apărută la Paris, la sfîrșitul anului trecut, a însemnat un mare succes de librărie și a provocat aprinse comentarii datorită împrejurării că autorul ei a surprins cu acuitate problemele nevralgice ale dezvoltării continentului african.

Recent, René Dumont a publicat în revista „France-U.R.S.S.” un studiu despre economia agricolă sovietică în cadrul căruia s-a străduit să facă o apreciere obiectivă asupra schimbărilor petrecute în ultimii ani în agricultura Uniunii Sovietice. Dumont a vizitat U.R.S.S. cînd sînt sfîrșitul anului trecut și a cercetat amănunțit cincisprezece colhozuri și sovhozuri din diverse regiuni, s-a întîlnit îndelung cu conducătorii ai agriculturii sovietice, ai organelor agricole din republici și regiuni, cu colegii de breasla — oameni de știință și agronomi. Breastățile făcute și schimbările purtate de el, posibilitatea pe care a avut-o de a lua cunoștință de documente oficiale privind agricultura i-au dat lui Dumont convingerea că agricultura sovietică se dezvoltă în ritmuri extrem de rapide.

„Răstimpul dintre 1954—1960 — scrie, de pildă, Dumont — a însemnat o perioadă de dezvoltare rapidă a agriculturii sovietice care a avut, printre altele, unul din cele mai rapide ritmuri din lume.

În consecință, în 1960 agricultura sovietică a înregistrat un spor de producție de 55 la sută față de 1953, iar pe țărmul creșterii vitelor chiar de 56 la sută. Producția de cereale a crescut de la 81 de milioane tone între 1949—1953 la 132,5 milioane tone între 1959—1961. Producția de carne a crescut de la 4,9 milioane tone la 8,8 milioane tone iar producția de lapte a sporit între 1953 și 1961 cu 71 la sută”.

Studiul profesorului Dumont s-a întemeiat pe o cercetare obiectivă și neîntemeiată de prejudecăți a uriașelor transformări petrecute în ultimii ani în agricultura U.R.S.S. și de aceea va ajuta multor cititori din Occident să înțeleagă mai bine una din laturile cele mai caracteristice ale realității sovietice de astăzi.

m. f.

Desen de Hariton

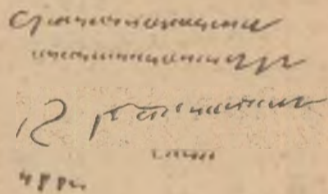
Astăzi își începe turneul în țara noastră renumita mezzosoprană Zara Doluhanova.

„manuscrisele” lui pugaciov

Titlul ar putea stîrni nedumeriri. Se știe că Emelian Pugaciov nu știa să scrie și să citească. Și cu toate acestea „textul” pe care-l vedeți în facsimilul de mai jos a fost realment scris de mîna legendarului conducător al răscoalii țărănești de la 1772—1775, care s-a dat dreptul țarului Petru al III-lea.

Pugaciov trebuia să facă față unei situații grele: să-și păstreze autoritatea printre cei ce-l înconjurau, să întreprindă mitul originii sale împărătești. Lucrurile se complicau din pricina totalei neștiințe de carte a lui Pugaciov. Or, printre tovarășii lui de luptă erau și oameni din păturile mijlocii — mici eretici, țărani, țigoveni, paracliseri. Legenda despre Petru al III-lea și o dată cu ea și organizația politică a răscolei, realizată cu atîtă trudă, putea fi spulberată. În sfîrșit, nu era exclusă nici posibilitatea unei sfîrșiri care puse la cale de agenții guvernului.

În documentele arhivelor s-au găsit mărturiile unor persoane care au fost în preajma lui Pugaciov. Aceste mărturii dezleagă

enigma autografului legendarului căpetenie țărănești.

Vrînd să-și consolideze autoritatea și credința în legenda despre „Piotr Fiodorovici”, Pugaciov i-a incredințat pe cei din suita lui că „știe să scrie în douăsprezece limbi”. Și pentru a împrăștiă îndoielele a făcut demonstrații pe loc! S-au păstrat mărturiile secretarului „ministerului de război” al lui Pugaciov, Maxim Gorșkov, despre un asemenea episod: „L-am văzut odată... cum scria cu mîna lui pe hîrtie și după ce a scris o jumătate de foaie a arătat-o celor ce stăteau înaintea lui și le-a spus: „la cîlți ce am scris eu aici”. Dar cum nu era scris rusește toți i-au spus: „Noi nu știm, înălțimea ta, că doar nu e rusește”. Și el le-a răspuns: „De unde să știți voi?”

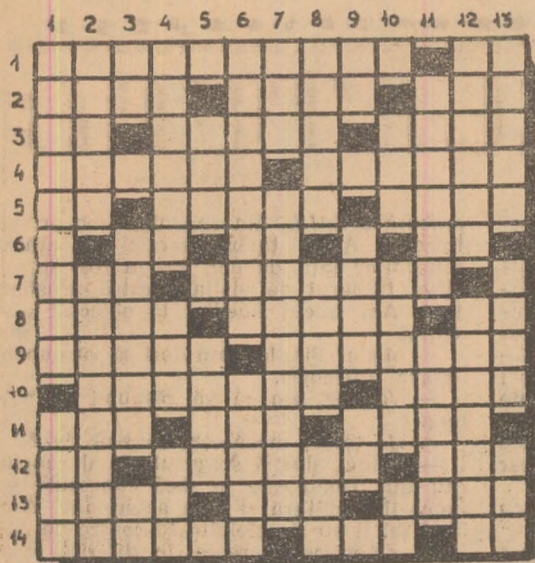
Să mai spunem ce influență uriașă a avut acest șiretlic asupra oamenilor? El arată istețimea excepțională și inteligența înăscută a poporului de conducător, singele rece și puterea lui de stăpînire.

În total s-au găsit șase „manuscrise” ale lui Emelian Pugaciov. Trei dintre ele se păstrează în arhiva centrală de stat militar-istorică a U.R.S.S. Interesant că ele au fost găsite de Pușkin. Marele poet a fost cel dintîi celățean al Rusiei care a avut acces la materialele legate de răscoala lui Pugaciov.

v. p.

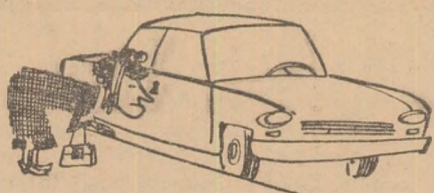
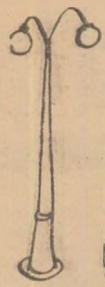
Sus cortina!

ORIZONTAL: 1) Teatru din Moscova — Carlo Goldoni. 2) Program pe ore — Sună... Gongul! — Frații care scriu piesa „Evadare în noapte”. 3) Simeon I. — Evgheni I. — Forță — Piesa de Afanasi Salinski. 4) Emisiune de... și umor — Autorul piesei „Trenul blindat 14-69”. 5) În fotoliu! — Iarnă — Cele din cătunul de lângă Dikanka le-a descris marele Gogol. 6) În palton! — Taras Sevcenko — Primele... la rind! 7) Zile la romani — Locuri bune la teatru și operă. 8) Personaj principal într-o piesă — Oraș în Bulgaria — Interjecție. 9) Una din piesele lui Arbuzov — Artistă la Teatrul de Operetă din Moscova. 10) Mare centru al vieții teatrale sovietice — Ritm. 11) Căpitan — Bărbierit — Teatrul cu celebrele bătălii — Ulanova, Plisețkaia, Lepeșinskaia. 12) Acut! — Teatru moscovit, care poartă numele unui mare poet — Plantă alimentară. 13) Dă glas roților de tren... — Gest nervos — Are pistruj în comedia lui A. Uspenski. 14) Muncitoare — Coautor de romane ale căror dramatizări se montează la Teatrul de Satiră din capitala U.R.S.S. — Alexei Tolstoi.

VERTICAL: 1) Teatru condus de regizorul Iuri Zavadski, care ne-a

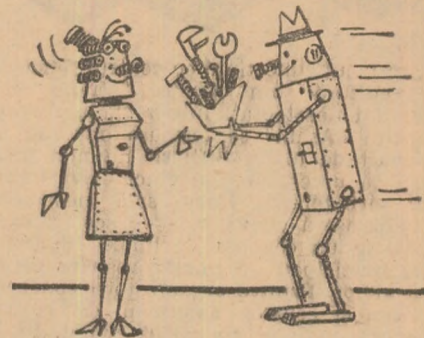
vizitat țara de câteva ori — „...lui Ostrovski”, denumire dată Teatrului Mic din Moscova. 2) Cartierul moscovit în care se află marea sală a teatrului „Evgheni Vahtangov” — Genul literaturii consacrate teatrului. 3) Ține! — Autorul pieselor „Grădinarul și umbra”, „Caleașca de aur” și „Invația” — N. Tihonov. 4) Dă viață diverselor personaje, pe scenă sau ecran — Uniunea Internațională a Studenților — Tulpină cerealică. 5) Nu duce lipsă — Acidulat. 6) Numele lui este legat de vestitul „Teatru central de păpuși”, de pe strada Gorki — Armată. 7) Între munți — Autorul pieselor „Pădurea”, „Vino-vași fără vină”, „Inimă fierbinte” etc. 8) Dramaturg sovietic, autorul pieselor „Viori de primăvară”, „Hotel Astoria”, „Oceanul” și altele — Verdeață în Sahara — Aici. 9) În Tașkent! — Voce — Consoane din... toamnă! 10) Pe față... — Stațiune în sudul Crimeii — Foarte frumos!... 11) Frecvențează sălile „Teatrului Comsomolului leninist”, de pe strada Cehov din Moscova — Mijlocul stagiunii teatrale. 12) Dau scenei aspecte feerice — Lentă. 13) Serioși — Teatrul Academic de Artă din Moscova — Epilog șahist.

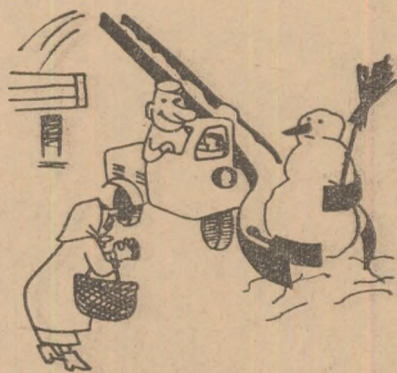
Puterea obișnuinței
Desen de R. Ovivian

Pedeapsă
Desen de G. Kovanov

Din toată inima
Desen de G. Kovanov

— Vai de mine! Se poate să te porți așa cu o femeie?!
Desen de V. Vaxman și V. Serebreanski

Fără cuvinte
Desen de A. Grunia

Fără cuvinte
Desen de R. Ovivian

Balante și bascule de la 1 kg la 200 tone, etalon-tehnice, semiautomate și automate, romane și bascule vehicule, rutiere execută

Uzina „BALANȚA” Sibiu
Calea Gusteritei nr. 21-23,
Telefon 6200, Serv. Vinzări 1035

Livrează orice cântar

Întreprinderile se vor adresa cu comenzi direct la Uzina „Balanța” Sibiu. Pentru poduri bascule de 10, 15 și 20 tone și bascule romane sau alte cântare, gospodăriile de stat și gospodăriile agricole colective se vor adresa cu comenzi prin Întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

Cititori de la sate!

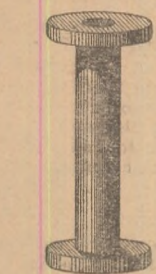
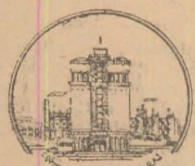
Pentru a vă procura cărțile pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt, universal ori la difuzorul de carte din localitatea dv. de domiciliu, adresați-vă printr-o scrisoare sau carte poștală:

Secțiilor „Cartea prin poștă” care funcționează în fiecare centru de regiune pe lângă întreprinderile comerciale interraionale (sau raionale) ale cooperăției de consum. De exemplu, cititorii din regiunea Cluj vor scrie: I.C.I. — Secția „Cartea prin poștă”, Cluj, str. Fabrica de chibrituri nr. 1.

Adresele secțiilor regionale „Cartea prin poștă” sînt:
Regiunea Argeș — I.C.I. Pitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23;
Regiunea Bacău — I.C.R. Bacău, str. Tineretului nr. 24;
Regiunea Banaț — I.C.I. Timișoara, str. Ungureanu nr. 17;
Regiunea Brașov — I.C.I. Brașov, str. Căramidarilor nr. 4;
Regiunea Cluj — I.C.I. Cluj, str. Fabrica de chibrituri nr. 1;
Regiunea Crișana — I.C.I. Oradea, str. Martirilor deportați nr. 32;
Regiunea Dobrogea — I.C.I. Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 84;
Regiunea Galați — I.C.R. Galați, str. 11 Iunie, nr. 25;
Regiunea Hunedoara — I.C.I. Deva, str. George Enescu nr. 40;
Regiunea Iași — I.C.I. Iași, str. 7 Noiembrie nr. 20;
Regiunea Maramureș — I.C.I. Baia Mare, Cartier depozite;
Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — I.C.I. Tg. Mureș, str. Pavlov nr. 3;
Regiunea Oltenia — I.C.I. Craiova, str. Rampei nr. 35;
Regiunea Ploiești — I.C.I. Ploiești, str. Grivița Roșie nr. 23;
Regiunea Suceava — I.C.I. Suceava, str. 8 Mai.

Librăriei „Cartea prin poștă” din București, Biserica Enei nr. 16. Cărțile cerute vor fi trimise la adresa indicată de dv. contra ramburs (cu plata taxei postale la primire).

La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc. precum și buletinul lunar „Cărți noi”.

COMBINATUL CHIMIC FAGARAȘ

livrează:

- Bachelită pentru uz general în diverse culori
- Bachelită pentru uz electrotehnic
- Bachelită pentru uz electrotehnic în execuție tropicalizată.
- Bachelită textilă
- Rezoli diverse tipuri, lac de bachelită.
- Novolac solid, semifluid și alcoolic
- Aminoplast diverse culori.
- Celuloid, plăci de diferite grosimi și culori.
- Celuloid sidefat
- Celuloid marmorat
- Celuloid placat
- Cornoplast pentru nasturi, imitație corn

Execută: piese industriale în toate tipurile de bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase precum și a lemnului.

Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

COMBINATUL CHIMIC FAGARAȘ

INTR-UN PARC
DIN TOKIO

DIVERSIUNE SUB MASCA CULTURII

Am făcut cunoștință cu centrul american de cultură din Tokio într-un chip oarecum neașteptat. Într-o zi, la redacția ziarului „Asahi” se formase o coadă neobișnuit de mare. Liftierii nu mai pridideau să urce la etajul cinci elevi îmbrăcați sărbătorește. Într-o sală încăpătoare se adunaseră câteva sute de școlari ca să asiste la un concurs de limba engleză la care participau un număr restrâns de colegi ai lor. Printre organizatorii concursului era și centrul american de cultură.

Acest lucru ni s-a părut ciudat. În Japonia manifesti fără să vrei rezervă față de tot ce este american. Explicația e cât se poate de simplă: aici nu vezi nimic din tot ce a creat mai bun poporul american — literatură, muzică, monumente de artă. Nu înțelegi decât filme politiste, cărți pornografice, pictură abstractă și muzică „constructivă” — toate „made in U.S.A.” Am vrut să aflăm ce amestec are în toate acestea filiala oficială a ambasadei S.U.A., cum e numit centrul american de cultură.

La Tokio chiar și un japonez găsește cu mare greutate casa sau strada pe care o caută. Asta pentru că, deocamdată, sistemul de adrese nu este încă atât de perfecționat ca în Europa. Dar centrul american poate fi găsit fără nici o dificultate; el se află aproape de centrul orașului, în parcul Siba, pe care-l cunoaște orice locuitor al capitalei. Vara, când orașul se sufocă din cauza arșiței și a mirosului de benzină, pe această oază verde poți uita pentru scurt timp de respirația agitată a orașului cu zece milioane de locuitori. În orice anotimp și în fiecare zi, zeci de autobuze aduc aici mii de orașeni, în special elevi și studenți. Împreună cu profesorii, ei urcă cu lifturi rapide în cel mai înalt turn de televiziune din toată Asia, pentru a admira capitala de la mare altitudine.

Privirile celor care vizitează parcul sînt atrase deoptrivă și de clădirea uriașă, semănînd cu o biserică în stil clasic, a centrului american de cultură.

Care era programul acestuia în ziua cînd l-am vizitat noi? Concert de muzică de jazz, o expoziție de pictură abstracționistă modernă și multe alte lucruri de același fel, anunțate de afișe uriașe expuse la intrare.

Dar să pătrundem înăuntru. A fost de ajuns ca ușa grea a clădirii să se închidă în urma noastră, pentru ca impresia de monumental străvechi să dispară pe dată. Înăuntru domnea atmosfera caracteristică instituțiilor americane contemporane. Pe coridoare foiau funcționari care distribuiau cărți și documente, se trînteau uși și se auzea neconștient țâcănitul mașinilor de scris.

Ne-am oprit cîteva clipe în fața unui panou cu informații, care ocupa aproape un perete întreg. Pe cîteva pagini multiplicate la șapirograf era justificată politica construirii de baze americane peste hotare. Dintr-o singură trăsătură de condei, Agenția de Informații a S.U.A. — autoarea buletinului — declara că Uniunea Sovietică este... un stat agresiv (!).

Alte buletine învinuiau U.R.S.S. că nu dorește să încheie un acord cu privire la interzicerea experiențelor nucleare, justificau acțiunile Washingtonului împotriva Cubei etc. — într-un cuvînt vorbeau despre orice în afară de cultura americană. Cunoștința noastră cu parterul a fost de scurtă durată. Adevăratul puls al activității lui se simte în cabinetele de lucru, dar străinii n-au acces la ele.

Etajul întâi ne-a întâmpinat cu o liniște deplină. Aici se află două „sanctuare” ale centrului: biblioteca și cabinetul directorului.

Cărțile, în număr de 20.000 de volume, stau înghesuite în cele trei săli mari ale bibliotecii. Am rămas aici cîteva ore, în care răstimp ne-am putut convinge după ce criteriile selecționează conducătorii centrului cărțile care intră în bibliotecă. Cea mai mare parte dintre ele glorifică ideologia americană sau e consacrată unei deșănțate propagande antisovietice și anti-comuniste.

Desigur, se află aici și cărți științifice. Dar în primul rînd te izbesc cărțile care înalță osanale politiciii Statelor Unite și modului de viață american. Se simte că stăpînul absolut al bibliotecii este busi-

nessul. Prin exemplificări din realitatea americană, el învață tineretul japonez cum să-și organizeze „afacerile” ca să poată realiza maximum de profit.

La loc de frunte se află cărți cu conținut antisovietic — volume groase sau broșuri subțiri de buzunar cu titluri răsunătoare, scontînd pe un efect ieftin. Citește cineva aceste cărți? Puțini, dar le citește. Tineretul le ia în mînă fie și numai din interes pentru U.R.S.S. Dar în loc de informații obiective, el găsește calomnii și o falsificare grosolană a realității. Conducătorii centrului și editorii acțio-

supună unei influențe ideologice proamericane și antisovietice zeci de mii de oameni. Ei difuzează gratuit în universități și în rîndul diferitelor organizații din Japonia vagoane de broșuri, editate cu fondurile Departamentului de stat și ale fraților Rockefeller. Cînd am părăsit biblioteca ni s-au înmînat și nouă cîteva broșuri de acestea ca, de exemplu: „Ce trebuie să știe străinii despre Statele Unite”, „Forța ideologiei democratismului”, „Pe scurt despre politica externă”, „Îndreptar despre economia americană”.

La bibliotecă am văzut o expoziție cu

In ciuda propagandei „centrului american de cultură”, japonezii manifestează tot mai des împotriva prezenței în țara lor a forțelor armate ale S.U.A.

nează după principiul: ponegrește, ponegrește, poate că ceva tot o să rămînă în mintea cititorilor, cu atît mai mult a unor cititori lipsiți de experiență, ca elevii și studenții.

Dar activitatea propagandistică a bibliotecii nu se limitează la ceea ce se petrece în interiorul ei. „Purtătorii culturii” de la ambasada S.U.A. din Tokio caută să

tema „Lucrări americane despre Cosmos”. Locul central îl ocupă volumul „Primii oameni în Cosmos”. De necrezut, dar n-am găsit în această carte nici un cuvînt despre cosmonauții sovietici!

Drept care ne-am gîndit să stăm de vorbă cu directorul centrului, Mister Edward Findley, reprezentant al Agenției americane de informații, funcționar la

ambasada S.U.A. din Japonia, ne-a primit imediat. Acest tînăr energic s-a arătat binevoitor față de noi, deși a fost intrucitva tulburat de vizita noastră neașteptată. Am trecut imediat la obiectul discuției.

— Mister Findley, am dori să vă punem cîteva întrebări.

— Vă rog, am să vă răspund cu plăcere!

— Ce țeluri urmărește centrul dv.?

— Principalul și singurul țel al centrului din Tokio este să facă cunoscute japonezilor cultura și arta americană. Aceiași țel îl au și celelalte 13 centre de cultură americane, create în diferite orașe ale Japoniei.

— Dacă așa stau lucrurile, de ce țineți în bibliotecă și difuzați cărți și broșuri antisovietice? Această literatură, după cîte știm, n-are nimic comun cu cultura americană.

Mister Findley și-a aprins nervos o țigară, a tras un fum în piept, după care ne-a spus:

— Vedeți dv., americanii nu limitează cultura la arte plastice, muzică, literatură și știință. Ei includ în ea politica și moda de viață și gîndire al oamenilor.

La celelalte întrebări ale noastre dl. Findley a refuzat să răspundă.

— Este împotriva uzanțelor — ne-a spus el. Sînt dispus să continui interviul, dați-mi dinainte întrebările, ca să mă pot pregăti.

Aici, în acest centru de cultură, ne-am amintit de un articol al președintelui Kennedy despre arta în America, publicat în revista „Look”. În cadrul lui, John Kennedy se arată îngrijorat de situația culturii din țara sa. Ar fi bine, ne-am spus noi, dacă această neliniște s-ar referi și la exportul de cultură americană peste hotare.

Alături de clădirea centrului se află un monument. Este statuia amiralului american Perry. În 1854, corăbiile lui negre intră în portul Uruga și, sub amenințarea tunurilor, au silit guvernul japonez să permită accesul negustorilor și politicienilor americani. În 1960, după o sută și ceva ani, acestui amiral american i s-a ridicat un monument, și tocmai în fața celui american de cultură din Tokio.

Într-adevăr, metodele lui mister Perry sînt valabile și astăzi. Activitatea centrului constituie o dovadă elocventă.

G. Oșeverov
B. Cehonin

AGENTUL nr. 11601*)

— Vrem să-i luăm un interviu Monei Lisa — declarară într-o bună zi ziaristii americani.

— Dați-mi voie, — interveni cineva — persoana în discuție este, ca să zic așa, neînșuflețită!

— N-are importanță — sună răspunsul.

Așa se face că într-unul din muzele din New York se deschise o conferință de presă.

— Ladies and gentlemen, — rosti cel care prezida — dat fiind că nu toți cei de față au absolvit universitatea din Harvard sau alte școli superioare, îmi voi îngădui să fac o scurtă prezentare. Fermeătoarea signora își datorează existența lui Leonardo da Vinci. A venit pe lume... de altfel, nu i se cunoaște data exactă a nașterii: se spune că prin preajma anului 1503. Discutabile sînt de asemenea părerile despre modelul portretului: să fi fost văduva ducelui Francavilla sau Mona Lisa, soția lui Francesco del Giocondo?..

— Ce nume preferați? — se repezi un ziarist nerăbdător. Mona Lisa sau Gioconda?

— E secretul meu, — răspunse Mona Lisa cu obișnuitul ei suris enigmatic.

— Aveți răbdare, domnilor —

*) Reportaj de la o conferință de presă care ar fi putut avea loc în S.U.A. După cum se știe, celebrul tablou al lui Leonardo da Vinci a fost expus în America în perioada dintre 7 februarie și 7 martie 1963.

chemă la ordine președintele.

— După moartea lui da Vinci, signora noastră a nimerit în colecția lui Francisc I, a stat la Versailles, iar în 1800 s-a mutat în iatacul lui Napoleon...

— Aha!

— Da. A urmat apoi muzeul Luvrului din Paris, de unde a fost furată de un italian, iar peste doi ani — readusă la Paris. Acum Gioconda se află în mijlocul nostru, fiind asigurată cu suma de o sută de milioane de dolari. Ea este, ca să mă exprim așa, într-o vizită de bunăvoință, ceea ce are o mare importanță politică. La propunerea guvernului francez, întîlnirea oficială cu Mona Lisa a avut loc în prezența membrilor Congresului și a președintelui S.U.A. Prietenul nostru Reston scria, pe bună dreptate: „Artele frumoase au devenit astăzi arma noii diplomații”. Așadar, așteptăm întrebări...

Acestea începură să curgă:

— Signora, cum ați călătorit spre America? — întrebă redactorul unei rubrici de scandal.

— Cu vaporul într-un container flotabil, prevăzut cu un sistem special de ventilație.

— Ce părce aveți despre președintele S.U.A.? — ținu să afle un ziarist acreditat la Casa Albă.

— Nu l-am văzut prea bine, din cauza fumului gros de țigară din timpul recepției de la Washington — răspunse Mona Lisa și pe față i se așternu un suris oarecum dezorientat. — De altfel, n-am izbutit nici să-l aud, căci microfoanele nu funcționau și era o gălăgie infernală. Mi-a părut însă foarte supărat...

— Cu vaporul într-un container flotabil, prevăzut cu un sistem special de ventilație.

— Ce părce aveți despre președintele S.U.A.? — ținu să afle un ziarist acreditat la Casa Albă.

— Nu l-am văzut prea bine, din cauza fumului gros de țigară din timpul recepției de la Washington — răspunse Mona Lisa și pe față i se așternu un suris oarecum dezorientat. — De altfel, n-am izbutit nici să-l aud, căci microfoanele nu funcționau și era o gălăgie infernală. Mi-a părut însă foarte supărat...

— Ce credeți despre americanii de rînd?

— O, mi se par foarte comunicativi. Am ascultat cu interes părerile lor în ceea ce mă privește: „Arată-mi bine la Paris”. „Nu pot să-mi dau seama, nu avem voie să ne oprim în fața ei”. Fără îndoială, e mult mai reușită decît pe cărțile poștale”. Cineva se plîngea că portretul meu nu-i mai mare decît ecranul unui televizor, iar o tînără a declarat că i-au plăcut mai mult soldații din infanteria marină care mă păzeau...

— Din cîte înțeleg, țelul misiunii dv. este de a îmbunătăți relațiile franco-americane, nu? — încercă să stabilească pedantul comentator.

— Se înțelege!

— Atunci cum se face că imediat după ce ați sosit la Washington, relațiile noastre au intrat în impas? — întrebă malițios o ziaristă cunoscută. Președintele dv. a refuzat să accepte rachetele „Polaris”. Apoi a făcut să eșueze tratativele de la Bruxelles și n-a admis intrarea Angliei în „Piața comună”...

— Ce credeți despre americanii de rînd?

— O, mi se par foarte comunicativi. Am ascultat cu interes părerile lor în ceea ce mă privește: „Arată-mi bine la Paris”. „Nu pot să-mi dau seama, nu avem voie să ne oprim în fața ei”. Fără îndoială, e mult mai reușită decît pe cărțile poștale”. Cineva se plîngea că portretul meu nu-i mai mare decît ecranul unui televizor, iar o tînără a declarat că i-au plăcut mai mult soldații din infanteria marină care mă păzeau...

— Aha!

— Da. A urmat apoi muzeul Luvrului din Paris, de unde a fost furată de un italian, iar peste doi ani — readusă la Paris. Acum Gioconda se află în mijlocul nostru, fiind asigurată cu suma de o sută de milioane de dolari. Ea este, ca să mă exprim așa, într-o vizită de bunăvoință, ceea ce are o mare importanță politică. La propunerea guvernului francez, întîlnirea oficială cu Mona Lisa a avut loc în prezența membrilor Congresului și a președintelui S.U.A. Prietenul nostru Reston scria, pe bună dreptate: „Artele frumoase au devenit astăzi arma noii diplomații”. Așadar, așteptăm întrebări...

Acestea începură să curgă:

— Signora, cum ați călătorit spre America? — întrebă redactorul unei rubrici de scandal.

— Cu vaporul într-un container flotabil, prevăzut cu un sistem special de ventilație.

— Ce părce aveți despre președintele S.U.A.? — ținu să afle un ziarist acreditat la Casa Albă.

— Nu l-am văzut prea bine, din cauza fumului gros de țigară din timpul recepției de la Washington — răspunse Mona Lisa și pe față i se așternu un suris oarecum dezorientat. — De altfel, n-am izbutit nici să-l aud, căci microfoanele nu funcționau și era o gălăgie infernală. Mi-a părut însă foarte supărat...

— Ce credeți despre americanii de rînd?

— O, mi se par foarte comunicativi. Am ascultat cu interes părerile lor în ceea ce mă privește: „Arată-mi bine la Paris”. „Nu pot să-mi dau seama, nu avem voie să ne oprim în fața ei”. Fără îndoială, e mult mai reușită decît pe cărțile poștale”. Cineva se plîngea că portretul meu nu-i mai mare decît ecranul unui televizor, iar o tînără a declarat că i-au plăcut mai mult soldații din infanteria marină care mă păzeau...

— Din cîte înțeleg, țelul misiunii dv. este de a îmbunătăți relațiile franco-americane, nu? — încercă să stabilească pedantul comentator.

— Se înțelege!

— Atunci cum se face că imediat după ce ați sosit la Washington, relațiile noastre au intrat în impas? — întrebă malițios o ziaristă cunoscută. Președintele dv. a refuzat să accepte rachetele „Polaris”. Apoi a făcut să eșueze tratativele de la Bruxelles și n-a admis intrarea Angliei în „Piața comună”...

— Din cîte înțeleg, țelul misiunii dv. este de a îmbunătăți relațiile franco-americane, nu? — încercă să stabilească pedantul comentator.

— Se înțelege!

— Atunci cum se face că imediat după ce ați sosit la Washington, relațiile noastre au intrat în impas? — întrebă malițios o ziaristă cunoscută. Președintele dv. a refuzat să accepte rachetele „Polaris”. Apoi a făcut să eșueze tratativele de la Bruxelles și n-a admis intrarea Angliei în „Piața comună”...

dență sau o manevră de diversiune a Parisului?

— Domnilor...

— Dați-mi voie. La drept vorbind, cu cine avem de-a face? — strigă un reporter de fapte diverse. Originea — neclară. Anul nașterii — necunoscut...

— Gentlemen, ne aflăm totuși la o conferință de presă și nu sîntem o comisie pentru cercetarea activității anti-americane — încercă un folietonist să-și pună la punct colegii.

— Dar dacă are legături cu comuniștii?

— Mai întrebă? La Luvrul e un adevărat pelerinaj de comuniști.

— Vin și de la Moscova?

— Bineînțeles!

— Doamne, atunci Mona Lisa nu e numai un agent al lui De Gaulle, ci și mina Moscovei...

— Shame! Rușine!

Și în sală se produse o larmă de nedescris.

Prin multe trecuse în viața ei Mona Lisa, dar așa ceva nu văzuse niciodată. Nedumerirea de pe chipul ei se transformă în dezorientare, dezorientarea în minime, minia în disperare. Așa că se repezi spre ieșire, strigînd:

— Aduceți-mi containerul, containerul!..

— Dar de ce s-a pomenit aici de nr. 11601? — va întreba pe bună dreptate cititorul.

Iată de ce: sub acest număr figurează celebra capodoperă „Mona Lisa” în catalogul de lucrări ale lui Leonardo da Vinci, editat la Paris în 1896.

V. Maevski